

2016-10-27

REV 23:6-2016

Fullmäktige i Västerbottens
läns landsting. Organisations-
nummer: 232100-0222

Bedömning av delårsrapporten per augusti 2016

Landstingsstyrelsens delårsrapport till landstingsfullmäktige ska ge svar på frågan om styrelser och nämnder håller sig till de mål, beslut och direktiv som fullmäktige beslutat. Delårsrapporten ska också innehålla en prognos om det är troligt att fullmäktiges mål kommer att uppnås vid årets slut.

Vi av fullmäktige utsedda revisorer har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapporten per den 31 augusti 2016 är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas bedömning ska biläggas delårsrapporten inför fullmäktiges behandling av densamma. Bedömningen är baserad på en begränsad granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

1. Bedömning av fullmäktiges finansiella mål

Vår slutsats efter genomförd granskning är att delårsbokslutet i allt väsentligt har upprättats enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. Redovisningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av landstingets ekonomiska resultat och ställning per den 31 augusti 2016. Nedan redogör vi för våra bedömningar för fullmäktiges tre finansiella mål:

Resultatmålet

Landstinget ska för år 2016 ha ett positivt ekonomiskt resultat som uppgår till minst 1,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, dvs. ett överskott på 100 miljoner kronor. Landstingsstyrelsen bedömer att landstinget för år 2016 kommer att ha ett underskott med 42 miljoner kronor vilket är en avvikelse i förhållande till budget med -142 miljoner kronor. Landstingsstyrelsen prognostiserar att det justerade resultatet enligt balanskravet för år 2016 kommer att uppgå till -67 miljoner kronor. Vi instämmer med landstingsstyrelsen i bedömningen att det ekonomiska resultatmålet inte kommer att nås år 2016.

Investeringsmålet

Investeringar ska finansieras utan extern upplåning. Vi instämmer i styrelsens bedömning att målet kommer att nås för år 2016.

Mål för pensionsåtagandet

Det totala pensionsåtagandet ska vid utgången av år 2016 vara finansierat till minst 33 procent. Till och med augusti 2016 är finansieringsgraden 34 procent. Landstingsstyrelsen bedömer att målsättningen kommer att klaras. Vi instämmer i den bedömningen.

2016-10-27

2. Bedömning av fullmäktiges verksamhetsmål

Negativt är att delårsrapporten visar att mål inom tillgänglighet, personal och ekonomi inte kommer att uppnås vid årets slut. Landstingsstyrelsen bedömer att endast ungefär hälften av de mål som följs upp i delårsrapporten kommer att nås. Vi instämmer med landstingsstyrelsen i bedömningen att flera väsentliga mål för år 2016 inte kommer att nås.

I delårsrapporten förklarar landstingsstyrelsen att vidtagna åtgärder inte gett tillräcklig effekt. Styrelsen uppger också att det finns åtgärder som styrelsen bedömer ska få effekt senare under år 2016.

Vi anser att landstingsstyrelsen på ett tydligare sätt i delårsrapporten borde ha analyserat varför vidtagna åtgärder inte gett avsedd effekt eller varit tillräckliga. Styrelsen borde också på ett tydligare sätt ha lämnat analyser och förklaringar till sina bedömningar om att vissa av åtgärderna skulle få effekt senare under år 2016.

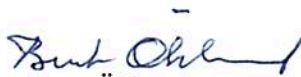
Landstingsstyrelsen borde i delårsrapporten även ha haft en mer utvecklad redovisning av den verksamhet som styrelsen har ansvar för som nämnd. Landstingsstyrelsen har verksamhetsansvar för primärvården, serviceorganisationen och staber och borde på ett mer ingående sätt ha kommenterat avvikelser, redogjort för åtgärder m.m.

Vi anser också att landstingsstyrelsens redovisning av måluppfyllelsen för övriga styrelser och nämnder var allt för översiktlig. I delårsrapporten saknades för några styrelser och nämnder uppgifter om hur stora avvikelserna var, analyser om dess orsaker och uppgifter om åtgärder som vidtagits för att uppnå mål vid årets slut. Negativt var också att flera av de övriga nämnderna i stor utsträckning saknade mätbara mål. Detta försvårade för landstingsstyrelsen när den skulle bedöma måluppfyllelsen och återrapportera till fullmäktige. Positivt är att landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, nämnden för funktionshinder och habilitering och folkhögskolestyrelsen för år 2016 formulerat mätbara mål.

För landstingets revisorer

Christer Fessé
Ordförande

Bert Öhlund
Vice Ordförande

Underlag till utlåtandet som bifogas:

- Granskning av delårsbokslut per den 31 augusti 2016, EY, oktober 2016 (nr 1/2016).
- Granskning av redovisad måluppfyllelse i delårsrapporten per augusti 2016, revisionskontoret, oktober 2016 (nr 2/2016).

LANDSTINGSREVISIONEN

Granskning av delårsbokslut 2016-08-31 – finansiell del

Rapport nr 01/2016

Västerbotten läns landsting

Granskning av delårsbokslut 2016-08-31

Genomförd på uppdrag av revisorerna

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING OCH BEDÖMNING	3
2	INLEDNING	5
2.1	Bakgrund.....	5
2.2	Syfte och revisionsfrågor	5
2.3	Avgränsning och ansvar.....	6
2.4	Revisionskriterier	6
2.5	Metod och genomförande	6
3	RÄTTVISANDE RÄKENSKAPER.....	8
3.1	Bokslutsprocessen	8
3.2	Förändrade redovisningsprinciper och efterföljsamhet av riktlinjer	9
3.3	Resultaträkningen	10
3.4	Balansräkningen.....	12
3.5	Bedömning.....	14
4	UPPFÖLJNING AV MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	16
4.1	Finansiella mål.....	16
4.2	Balanskravet.....	16
4.3	Bedömning.....	17

1 Sammanfattning och bedömning

EY har på uppdrag av revisorerna i Västerbottens Läns Landsting översiktligt granskat Västerbotten Läns Landstings delårsbokslut och styrelsens delårsrapport per 2016-08-31. Granskningen har genomförts i enlighet med rekommendationer från normgivande organ och med beaktande av god revisionsssed.

Efter genomförd granskning bedömer vi att;

- den finansiella redovisningen har tagits fram i enlighet med Lag om kommunal redovisning, god redovisningssed/normgivning och Landstingets centrala riktlinjer,
- räkenskaperna i allt väsentligt ger en rättvisande bild av resultatet för perioden och ställningen per 2016-08-31 och att det därmed utgör ett vederhäftigt underlag för uttalad prognosbedömning av 2016 års resultat,
- finansiella mål för god ekonomisk hushållning har fastställts och följts upp,
- Resultatmålet kommer inte att kunna infrias under 2016, Landstingets ledning står inför fortsatt svåra utmaningar med att anpassa verksamheternas kostnadsramar till den finansiering som finns att tillgå,
- Landstinget kommer med stor sannolikhet att redovisa ett negativt balanskravsresultat för 2016 med krav på återställning under kommande år.

Den underliggande och för Landstinget påverkbara nettokostnaden utvisar en prognostiserad negativ avvikelse om - 220 Mkr. Den beräknade avvikelsen är inte i paritet med utvecklingen för årets två första tertial. En linjär utveckling, sett till utvecklingen hittills under året, indikerar snarare på en avvikelse om ca - 270 Mkr. Mot bakgrund av den historiska utvecklingen med hög belastning på produktionen under sista tertialet, och med respekt för de problemområden som avses, torde risken för en viss överoptimism av prognostiserat årsutfall inte vara försumbar på denna nivå i resultaträkningen. En uppföljning av kostnadsutfallet per september månad pekar inte heller på något trendbrott av den negativa utvecklingen, då denna istället har förstärkts ytterligare.

Våra observationer från granskningen kan vidare sammanfattas i följande noteringar:

- Våra synpunkter innefattar att processen för framtagande av delårs-/årsrapporter i sin helhet bör ses över, så att tidpunkten för när slutlig rapport finns att tillgå är klarlagd.
- Inför avgivandet av årsredovisningen bör upplysningarna kring bolagskoncernen ses över, inkluderande beskrivning av finansiella risker kopplade till bolagens verksamhet i allmänhet, samt spår- och busstrafik i synnerhet.
- Tidigare gjorda påpekanden och rekommendationer kvarstår oförändrade och landstingsstyrelsen bör prioritera att åtgärda dessa.
- Inom Landstinget pågår ett arbete kring implementering av komponentredovisning avseende materiella anläggningstillgångar. Västerbottens läns landsting tillämpar inte denna rekommendation fullt ut vid upprättandet av delårsbokslutet 2016-08-31.

Av delårsrapporten framgår hur arbetet fortskrider. Vi har för avsikt att följa upp detta arbete i granskningen av årsredovisning per 2016-12-31.

■ Vi har i tidigare avgivna granskningsrapporter framfört synpunkten att förbättringspotential finns gällande det sätt på vilken den samlade rapporteringen för Landstingets verksamheter sker i del- och årsrapporter. Presentationen av avikelseanalyser, med presenterade orsakssamband och åtföljande handlingsplaner för verksamheter uppvisande negativa budgetavvikelser, kan och bör utvecklas i styrelsens rapportering. Vår rekommendation kvarstår.

2 Inledning

EY har på uppdrag av revisorerna i Västerbottens Läns Landsting översiktligt granskat Västerbottens Läns Landstings (Landstingets) delårsbokslut och delårsrapport per 2016-08-31.

2.1 Bakgrund

Revisorerna skall enligt kommunallagen årligen pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Lagen ställer krav på att budgeten ska innehålla finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska utvärderas och redovisas i delårsrapporten.

Enligt de riktlinjer som gäller ska revisorernas granskning av Landstingets delårsbokslut och verksamhetsberättelse söka svaret till följande frågor:

1. Har verksamheten drivits så att fullmäktiges beslutade verksamhetsmål uppnås?
2. Är det troligt att fullmäktiges finansiella mål kommer att uppnås?
3. Kommer ett balanserat resultat att uppnås vid årets slut? Om inte, finns åtgärder för att nå balans angivna och är de tillräckligt tydliga?

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med denna granskning är att ge revisorerna vägledning för att kunna uttala sig om fråga två och tre ovan.

Vidare är syftet med granskningen att bedöma om delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av Landstingets resultat för årets första åtta månader och ställning per 2016-08-31, samt om delårsrapporten är upprättad enligt Lagen om kommunal redovisning (KRL). Detta arbete utförs med främsta syfte att pröva huruvida upprättat delårsbokslut utgör ett vederhäftigt underlag för uttalad prognosbedömning av 2016 års verksamhetsresultat.

Följande revisionsfrågor skall besvaras genom granskningen:

- Ger delårsrapporten en rättvisande bild av resultat och ställning?
- Är rapporten från styrelsen upprättad enligt Lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)?
- Ger delårsrapporten svar på frågan om det är troligt att landstingsfullmäktiges beslutade finansiella mål kommer att uppnås?
- Kommer ett balanserat resultat att uppnås vid årets slut?
- Om inte, redovisas i delårsrapporten tydliga åtgärder för att nå balans?

Rapporten innefattar väsentliga iakttagelser och sammanfattande bedömningar.

2.3 Avgränsning och ansvar

Granskningen ska omfatta samtliga styrelser och nämnder inom Landstinget. Granskningsuppdraget ställer inte krav på att alla verksamheter skall granskas ingående. Det handlar istället om en mera översiktlig granskning och bedömning av delårsrapporten. En översiktlig granskning är väsentligt begränsad i förhållande till en revision.

Ansvaret för upprättande av delårsrapporten och för att Landstinget i delårsrapporten uppvisar en rättvisande bild av räkenskaperna, med en vederhäftig prognos för helåret, ligger på Landstingets styrelse.

2.4 Revisionskriterier

Granskningen har utförts i enlighet med kommunallagen och andra författningar om revision, revisionsreglementet samt enligt SKYREVs vägledning 4 Granskning av delårsrapport. Vidare har de rekommendationer och utkast till rekommendationer som SKYREV (Föreningen Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) utger varit vägledande.

Landstingsstyrelsens ansvar för rättvisande räkenskaper och årsredovisningen regleras i följande lagar, mål och normer, vilka utgör den norm/ de kriterier som granskningens resultat värderas mot:

- Lag om kommunal redovisning (KRL), kap 9.
- Kommunallagen, kap 6,8,9
- Landstingets fastställda mål för god ekonomisk hushållning
- Rekommendationer från RKR (Rådet för Kommunal Redovisning) och
- God redovisningssed

2.5 Metod och genomförande

Granskningen har genomförts i enlighet med rekommendationer från normgivande organ och med beaktande av god revisionssed. Dess huvudsakliga syfte är att ge landstingsfullmäktige ledning för den fortsatta styrningen av verksamheten så att god ekonomisk hushållning kan uppnås.

Riskbedömningen är central i vår metod. Kombinationen av inneboende risk, kontrollrisk och revisionsrisk utgör grunden för vår bedömning av erforderliga granskningsinsatser såväl vad avser art som omfattning.

Granskningen har genomförts genom intervjuer med nyckelpersoner i bokslutsprocessen och genom att analytiskt granska resultatutfallet med syftet att följa upp eventuellt oväntade och oförklarliga avvikelser, såväl för Landstinget sammantaget som för ingående verksamhetsområden.

Inför granskningen har verksamhetsområdeschefer fått svara på ett antal centrala frågeställningar. Frågorna har ställts kopplat till verksamheterna inom följande verksamhetsområden: Sjukhusvård, Primärvård, Tandvård och Service. Dessa ligger organisatoriskt under Hälso- och sjukvårdsnämnden respektive Landstingsstyrelsen.

Utförd resultatanalys kommenteras primärt för områden med väsentliga avvikelser kopplat till resultat för Landstingets tre största nämnder (Landstingsstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Nämnden för funktionshinder och habilitering).

Substansgranskning av väsentliga balansposter har också genomförts liksom en uppföljning av processen för framtagandet av delårsbokslut med prognos samt de antaganden som ligger till grund för prognosen. Förutom granskning av sifferdelen i delårsrapporten har granskningen även omfattat finansiell information återgiven i förvaltningsberättelsen.

Rapporten har kommunicerats med Landstingets redovisningschef och ekonomidirektör.

3 Rättvisande räkenskaper

En förutsättning för att kunna bedöma om en ekonomi är i balans är rättvisande räkenskaper. Delårsbokslutet skall upprättas enligt god kommunal redovisningssed, vilket innebär att samma redovisningsprinciper ska tillämpas som vid årsbokslut. Detta medför krav på bokslutsprocessen att rutinerna anpassas så att det är möjligt att få fram uppgifter till delårsbokslutet, till exempel skall periodiseringar av väsentliga poster ske enligt samma principer som vid årsbokslutet.

3.1 Bokslutsprocessen

Vår samlade bedömning efter utförd granskning är att ekonomistaben förfogar över kompetent personal för den ekonomiska rapporteringen. Landstinget bedöms i allt väsentligt ha en utvecklad och fungerande bokslutsprocess.

Dokumentationen och kvaliteten i bokslutet bedöms över lag hålla en tillfredsställande nivå. Vi vill dock framföra följande iakttagelser:

- Våra synpunkter innefattar att processen för framtagande av delårsrapporten i sin helhet bör ses över, så att tidpunkten för när färdig delårsrapport finns att tillgå är klarlagd.
- Vid granskningens påbörjande fanns inte kompletta underlag till bokslutsbilagor framtagna. Den sammanställning över i huvudboken ingående delposter per kostnadsställe, som ska finnas med som underlag, överensstämde inte med bokslutsbilaga och totalsumman avvek från saldo i huvudboken. Efter att vi uppmärksammat ansvariga på detta, åtgärdades felet. Vi uppmanar att kontroller införs som säkerställer kvalitén i bokslutsmaterialet.
- Bland likvidkonton i Landstinget finns en ännu outredd differens, som Landstinget snarast bör utreda.
- I delårsbokslutet ligger ett konto avseende förutbetalda kostnader med 41 Mkr avseende Region Västerbotten felaktigt redovisade på skuldsidan, vilket gör att balansräkningen inte blir korrekt redovisad.
- Våra framförda synpunkter och rekommendationer i tidigare rapporter avseende följande punkter är oförändrade och Landstingsstyrelsen bör prioritera att åtgärda dessa:
  - I likhet med tidigare genomförda granskningar, har vi vid granskning av delårsrapporten per 2016-08-31 gjort noteringar kring bristen på kontroll av ingående delposter i balansräkningen gällande automatkonterade periodiseringar. Vid vår analys av ingående delposter har vi noterat problemet att interna periodiseringar via manuella bokföringsorder blåser upp den externa balansräkningen. På grund av ovan nämnda brister och den mängd transaktioner automatkonteringarna genererar, kan någon granskning av dessa poster inte genomföras.

Att balanskonton skall kunna specificeras och verifieras vid ett bokslut utgör ett grundläggande krav. Landstinget har idag ingen fungerande rapport för att

identifiera ingående delposter i dessa balansräkningsposter. Kontroll av ingående delposter kan således inte genomföras, vilket är en brist som snarast möjligt bör åtgärdas. För att ytterligare förenkla processen att ta fram en specifikation för dessa konton, bör man överväga att särredovisa periodiseringar som kommer från levfakturer, kundfakturer, manuella bokföringsorder etc. på särskilda konton.

- Vi har i tidigare rapporter påtalat vikten av att Landstinget ser över tillämpningen av gällande regelverk för läkares jourkompensation. I underlaget för jourskulden finns en rad läkare med mycket höga jourkulder. Dessa har upparbetats under en mycket lång tid, men ersättning görs utifrån gällande lönenivå.
- De bidrag som är kopplade till investeringar skall enligt RKR redovisas som en skuld vid mottagandet och därefter upplösas i samma takt som tillgången skrivs av. Vi har tidigare år noterat att Landstinget tillgodoser den redovisningsmässiga hantering som följer detta regelverk genom ett manuellt sidordnat system. Eftersom en manuell hantering alltid ökar risken för fel, bör Landstinget undersöka möjligheten att uppdatera berörda system för att tillgodose de ökade kraven.

Vår granskning av resultatutvecklingen och balansräkningen kommenteras vidare i avsnitt 3.3 nedan.

3.2 Förändrade redovisningsprinciper och efterföljsamhet av riktlinjer

I en delårsrapport ska (enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 22 Delårsrapport) bland annat ett uttalande lämnas "om att samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen eller, om dessa principer eller metoder har ändrats, en beskrivning av karaktären på och effekten av förändringen". Något sådant uttalande återfinns inte i Landstingets delårsrapport.

Rådet för kommunal redovisning har i sin rekommendation rörande materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4) förtydligat krav på att även kommuner och landsting ska tillämpa komponentredovisning för materiella anläggningstillgångar från 2014. Västerbottens läns landsting tillämpar inte denna rekommendation fullt ut vid upprättandet av delårsbokslutet 2016-08-31. Av delårsrapporten framgår hur arbetet fortskrider. Vi har för avsikt att följa upp detta arbete i granskningen av årsredovisning per 2016-12-31.

Rådet för kommunal redovisnings rekommendation om leasing kommenteras kort i årsredovisningens avsnitt om redovisningsprinciper, men bör enligt vår bedömning utvecklas utifrån de kriterier som uppställs i RKR 13.2 Redovisning av hyra och leasing. Dessutom kommenteras inte hyresavtal bland årsredovisningens redovisningsprinciper. Vår bedömning är att detta avsnitt bör utvecklas.

Bland redovisningsprinciper beskrivs hur intäkter redovisas på två olika ställen, vilket kan bli spritt för läsaren. Vi rekommenderar att dessa samlas på ett ställe i styrelsens årsredovisning. Det är även vår uppfattning att man bör tydliggöra förklara för läsaren när skatteintäkter uppstår och hur redovisningen går till.

Bland redovisningsprinciperna saknar vi även en förklaring om när nedskrivning genomförs och hur detta går till redovisningsmässigt.

Vad gäller redovisningsprinciper kopplat till pensioner, beskrivs hur pensioner redovisas. Här bör man dock förtydliga hur Landstinget redovisar pensioner kopplat till blandmodellen samt när kostnader uppkommer.

3.3 Resultaträkningen

3.3.1 Översiktlig sammanställning och analys av resultat, budgetavvikelse och prognos

Belopp i Mkr	Resultat jan-aug 2015	Resultat helår 2015	Resultat jan-aug 2016	Budget jan-aug 2016	Budget- avv per aug 2016	Prognos helår 2016	Budget helår 2016	Bedömd budget- avv. 2016
Verksamhetens intäkter	1 523	2 626	1 719	1 666	53	2 529	2 588	-59
Verksamhetens kostnader	-6 104	-9 544	-6 319	-6 096	-223	-9 927	-9 766	-161
Avskrivningar, plan	-214	-327	-228	-219	-9			
Aterbetaning AFA	50	50						
Verksamhetens nettokostnader	-4 745	-7 195	-4 828	-4 649	-179	-7 398	-7 178	-220
Skatteintäkter	3 658	5 490	3 807	3 841	-34	5 711	5 761	-50
Generella statsbidrag	1 069	1 619	1 069	1 047	22	1 603	1 556	47
Finansnetto	47	94	50	14	36	43	-39	82
Resultat före extraordinära poster	30	8	98	253	-155	-41	100	-141
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0	0	0
Periodens resultat/prognos	30	8	98	253	-155	-42	100	-142

3.3.2 Resultatutfall för delåret, åtta månader 2016

Periodens resultat 98 Mkr understiger motsvarande budgeterade resultat med -155 Mkr, med följande fördelning:

- ▶ Nettokostnadsutfall -179 Mkr
- ▶ Skatter och statsbidrag -12 Mkr
- ▶ Finansnetto 36 Mkr
- Nettoavvikelse -155 Mkr

Som framgår av analysen ovan fortsätter alltså verksamhetens nettokostnader att utvecklas negativt i förhållande till budgeterade nivåer. Beaktat den erhållna tilläggsköpeskillingen för en fastighet som avyttrades under 2014, och som har tillgodogjorts periodens resultat med 25 Mkr, uppgår den reella budgetavvikelsen för nettokostnadsutfallet till -204 Mkr för årets åtta första månader. Föregående år uppgick den motsvarande reella budgetavvikelsen till -217 Mkr, efter att återbetalningen av premier för avtalsförsäkringar från AFA, justerats med 50 Mkr. Liksom i tidigare avgivna rapporter gör vi sammanfattningsvis bedömningen att avvikelserna kan härledas till främst två problemområden. Det ena, att igångsatta besparingsprogram inte ger avsedd effekt och den andra att kända, mer strukturellt betingade problemområden, sedan lång tid inte haft budgettäckning.

Den negativa nettokostnadsutvecklingen, jämfört den budgeterade, beskrivs mycket översiktligt i landstingsstyrelsens avlämnade delårsrapport. Orsakerna till avvikelserna som

anges är framförallt hänförliga till sedan tidigare kända och kommenterade problemområden. Framför allt är bemanningsproblematiken ett, med överskridna personalkostnadsramar inklusive ökade kostnader för inhyrd personal jämfört med tidigare år. Men också högre kostnader än planerat för länspatienters vård i andra landsting samtidigt som Landstingets regionintäkter även i år är väsentligt lägre än planerat.

Vår genomförda granskning har inte påvisat några väsentliga avvikelser i förhållande till hur Landstingets resultat har redovisats i delårsrapporten per augusti.

3.3.3 *Prognos för helåret*

Baserat på upprättat delårsbokslut, efter årets första åtta månader, prognostiseras för helåret 2016 ett negativt resultat om -42 Mkr, jämfört det budgeterade resultatet om 100 Mkr. Den negativa prognostiserade budgetavvikelsen för verksamhetsåret beräknas därmed uppgå till -142 Mkr.

Den underliggande och för Landstinget påverkbara nettokostnaden utvisar en prognostiserad negativ avvikelse om -220 Mkr. Den beräknade avvikelsen är inte i paritet med utvecklingen för årets två första tertial. En linjär utveckling, sett till utvecklingen hittills under året, indikerar snarare på en avvikelse om ca -270 Mkr. Mot bakgrund av den historiska utvecklingen med hög belastning på produktionen under sista tertialet, och med respekt för de problemområden som avses, torde risken för en viss överoptimism av prognostiserat årsutfall inte vara försumbar på denna nivå i resultaträkningen. En uppföljning av kostnadsutfallet per september månad pekar inte heller på något trendbrott av den negativa utvecklingen, då denna istället har förstärkts ytterligare.

Merparten av budgetavvikelsen är i likhet med tidigare år hänförlig till Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsområde samt till Primärvården direkt underställd Landstingsstyrelsen. Gemensamt för dessa är att avvikelserna inte bedöms kunna påverkas av handlingsplaner på kort sikt.

När det gäller finansieringen kan vi notera en uppsida jämfört den budgeterade utvecklingen. Detta eftersom SKL i sin senaste skatteprognos bedömer skatteutfallet för 2016 till ca 12 Mkr bättre än den bedömning SKL gjorde i augusti, och som utgjorde underlag för Landstingets delårsbokslut och prognos.

Någon prognos lämnas inte för koncernen.

3.3.4 *Verksamhetens nettokostnadsutveckling*

I delårsrapporten presenteras en analys av budgetavvikelsen av verksamhetens nettokostnader per "anslagsbindningsnivå". Vid studie av denna bör det noteras att presenterade avvikelser presenteras efter de budgetjusteringar som Landstingsstyrelsen, enligt delegation från fullmäktige, gjort under perioden. Det bör härvid noteras att "Nettokostnadsramen" i budgeten under innevarande år har utökats med 55 Mkr genom en gjord budgetförstärkning i finanserna. Detta mot bakgrund av ökningen av generella statsbidrag för läkemedel och ersättning för flyktingmottagande. Den periodiserade årsbudgeten för Hälso- och sjukvårdsnämnden har, som ett resultat av gjorda budgetjusteringar, kommit att ökas med 118 Mkr under perioden jämfört med den ursprungliga budgeten för året.

Liksom i tidigare rapporter gör vi sammanfattningsvis bedömningen att avvikelserna kan härledas till främst två problemområden. Det ena, att igångsatta besparingsprogram inte ger avsedd effekt och den andra att kända, mer strukturellt betingade problemområden, sedan lång tid inte haft budgettäckning. Efter våra kontakter med verksamhetsföreträdare under året återger vi nedan några sammanfattande reflektioner på orsaker till verksamheternas budgetavvikelser, förutsättningar och handlingsplaner.

- ▶ Stor utmaning föreligger i den kompetens/generationsväxling som pågår och som leder till bemanningsproblem och stor sårbarhet med ökade kostnader som följd.
- ▶ Merkostnader till följd av att hyrpersonal tvingas fylla vakanser, ett problemområde utan "quick-fixes".
- ▶ Omfattande fastighetsproblem till följd av sjuka hus-problematiken, med omflyttningar och störningar i produktion och sjukskrivningar.
- ▶ Pekar på behov av att vissa områden/uppdrag genomlysas särskilt inför kommande budgetprocesser
- ▶ Frågan om vilka åtgärder som finns planerade besvaras sammanfattningsvis med att ett långsiktigt arbete pågår för att komma tillrätta med kostnader som är förknippade med kvalitetsbrister och ineffektiva arbetsmetoder. Organisationer revideras med syfte att uppnå en resurseffektiv och flödesorienterad sjukhusvård utan barriärer med igångsatta åtgärder för rekrytering, utbildning, kapacitets och produktionsplanering för att minska behovet från bemanningsföretag.
- ▶ En "spendanalys", med syfte att få ett bättre grepp om Landstingets samlade inköp, har genomförts och uppges ligga till underlag för kommande beslut.

Enligt vår bedömning sker en till synes strukturerad uppföljning av utfall och åtgärdsplaner i verksamheten generellt sett. Målen upplevs som tydliga men svåra att leva upp till. Exempel finns på där negativa budgetavvikelser för vissa kostnadsslag redan förutses i inledningen på verksamhetsåret, vilket också kommuniceras med landstingsledningen.

3.3.5 Utförd granskning av resultaträkningen

Förutom en genomförd analytisk granskning av intäcks- och kostnadsslagen i resultaträkningen har vi utfört en avstämning av Landstingets finansiering, skatter och generella statsbidrag, visavi staten. Vår granskning inte påvisat några väsentliga avvikelser i förhållande till hur Landstingets resultat har redovisats i delårsrapporten.

3.4 Balansräkningen

Den genomförda översiktliga granskningen av balansräkningen har tagit sin utgångspunkt i att söka svar på stora och/eller oväntade avvikelser jämfört med tidigare perioder. Granskningen har inte påvisat några väsentliga avvikelser i förhållande till hur Landstingets redovisat substansen av tillgångar och skulder i delårsrapporten. Förutom den osäkerhet som följer av problematik beskriven i avsnitt 3.1 ovan, gällande de av redovisningssystemet gällande automatgenererade interimistiska konton, har balansräkningens poster substansgranskats mot dokumenterade underlag utan anmärkning.

Följande granskningsnoteringar kan dock vara värd att notera:

- Upplupna intäkter för såld vård beräknas i delårsrapporten per 2016-08-31 till 59,1 (få 66,8 Mkr), vilket är en minskning med ca 8 Mkr. Posten innehåller förutom de

sedvanliga posterna, en post som avser en bedömning av intäkter som erhålls först under 2017. Dessa redovisas till ett bedömt belopp om 34,9 Mkr, vilket är detsamma som redovisades i årsbokslutet 2015. Uppbokningen baseras på det regionavtal som gäller från och med 2015.

Uppbokningen av de 34,9 Mkr bygger på regleringar i regionavtalet i allmänhet och dess §11 i synnerhet. Avtalet är förenklat konstruerat så att tilläggsbetalningar kommer att göras, om NUS kostnader enligt efterkalkylerad KPP¹ överstiger det som är fakturerat. Om så är fallet, kommer köparlandstinget att tilläggsbetala en tredjedel av differensen. Kravet för tilläggsbetalningar är dock att NUS kostnadsnivå mätt enligt föreskrifter i avtalet, inte får ligga högre än genomsnittet för övriga universitetssjukhus, exklusive Karolinska och NUS.

Landstingets uppbokning per 2016-08-31 avser år 2014 och 2015. Uppbokningen avseende 2014 bygger på efterkalkylerad KPP och NUS redovisade enligt uppgift en lägre kostnadsnivå för 2014, varvid differensen uppgick till ca 66 Mkr. Landstinget valde att boka upp en tredjedel (22 Mkr) som upplupen intäkt avseende 2014 års differens.

Uppbokning av 2015 års differens utgår från bedömda kostnader utifrån förkalkyl för KPP med utgångspunkt i historiska siffror. Då kostnadsutveckling samt produktivitetsutveckling för universitetssjukhus inte var känd vid beräkningstillfället, utgick man från nettokostnadsutveckling för de län som har universitetssjukhus exkluderat Stockholm, VGR och Skåne. Då kostnadsutvecklingen tedde sig högre för NUS, har man endast tagit upp 50% av en tredjedel av differensen.

Avtalet täcker åren 2014-2016 och slutlig utvärdering kommer att göras efter utgången av 2016. Uppbokning görs, enligt vad vi erfarit, för att få ett så rättvisande resultat som möjligt för respektive år. Den slutliga och korrekta beräkningen för alla tre åren kan göras först under 2017. Detta gör att riktigheten i storleken på posten (34,9 Mkr) beloppsmässigt är svår att uttala sig om.

Vad gäller köpt vård, kan vi efter utförd granskning av bokslut per 2016-08-31, konstatera att upplupna kostnader för utomlänsvård har bokats upp med 12,3 Mkr. Uppbokningen är en uppskattning. Landstinget bör i efterhand stämma av denna mot konsumtionsfiler från storsjukhusen, för att följa upp avvikelse mellan bedömning och faktiskt utfall.

Koncernfrågor

Vi har tidigare år uppmärksammat revisorerna på att det under boksluts- och årsredovisningsprocess inte förelegat tillräcklig information för att på ett tillfredsställande sätt kunna bedöma framtida eventuella finansiella risker härrörande till problem knutna till buss- och spårtrafiken.

---

¹ KPP=Kostnad per patient; innebär att kostnaden beräknas för varje individuell vårdkontakt.

Vi konstaterade efter granskningen av årsredovisningen 2015 att förbättringar hade gjorts och att landstinget kommenterade resultatutvecklingen för bolag ingående i koncernen samt att man på ett tillfredsställande sätt kommenterade vilka finansiella risker som fanns i de stora verksamheterna.

Vid vår granskning av delårsrapporten per 2016-08-31 har vi dock återigen noterat att resultatet för Region Västerbotten med dotterbolag endast kommenteras på totalnivå. Några närmare kommentarer kring utfall och prognos för respektive bolag görs inte.

Av Rådet för kommunal redovisnings rekommendation om sammanställd redovisning framgår att "särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet ska lämnas om koncernföretagen. De särskilda upplysningarna ska ge en samlad bild av de ekonomiska engagemangen i koncernföretagen." "Till de särskilda upplysningarna hör även en analys av den ekonomiska utvecklingen i företagen, bl. a innehållande en bedömning av affärs- och marknadsrisker samt finansiella risker".

Efter vår granskning noterar vi således att det i delårsrapporten även bör lämnas en beskrivning av finansiella risker kopplade till bolagens verksamhet i allmänhet samt buss- och spårtrafik i synnerhet.

- Länstrafiken i Västerbotten AB redovisade för 2015 ett överskott på ca 33 Mkr och detta resultat skuldfördes enligt uppgift i bolaget för att återbetalas till finansörerna. Någon motsvarande fordran återfanns inte i Landstingets bokslut 2015-12-31, vilken beräknades uppgå till ca 16 Mkr. I maj 2016 har intäkten erhållits, vilken i sin helhet påverkar 2016 års resultat med 18 Mkr.

3.5 Bedömning

- Vi har i tidigare rapporter lämnat synpunkter och rekommendationer i syfte att förstärka rutiner och vår slutsats efter denna granskning är att dessa synpunkter kvarstår.
- Delårsrapporten bedöms i allt väsentligt vara upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och i överensstämmelse med god redovisningssed. Baserat på utförd granskning och genomförda analyser bedömer vi kvalitén på upprättat delårsbokslut som tillfredsställande och att det därmed utgör ett vederhäftigt underlag för uttalad prognosbedömning av 2016 års resultat.
- Vi noterar att den prognostiserade nettokostnadsutvecklingen för årets resterande fyra månader inte är i paritet med utvecklingen efter årets två första tertial. Förhållandet har sin grund i att Landstingsstyrelsen bedömer att vidtagna kostnadsreducerade åtgärder skall kunna realiseras under verksamhetsårets resterande månader. Mot bakgrund av den historiska utvecklingen så här långt och med respekt för de problemområden som avses, torde risken för en viss överoptimism av bedömt årsutfall inte vara försumbar.
- Verksamheter med redovisade budgetunderskott bedöms alltså vara relaterade till två problem. Det ena är att igångsatta besparingsprogram inte ger avsedd effekt. Det andra utgörs av att kända problemområden inte haft budgettäckning.

■ Presentationen av avvikelseanalyser, med presenterade orsakssamband och åtföljande handlingsplaner för verksamheter uppvisande negativa budgetavvikelser, kan och bör utvecklas i styrelsens rapportering.

4 Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning

Fullmäktige skall fastställa mål för god ekonomisk hushållning och uppföljning av dessa mål skall göras i delårsrapport och i årsredovisning. Revisorerna skall granska och bedöma måluppfyllelsen. Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål samt verksamhetsmål. I denna granskning följs endast de finansiella målen upp.

4.1 Finansiella mål

Landstingsstyrelsen utvärderar i sin delårsrapport måluppfyllelsen av de finansiella mål som av landstingsfullmäktige har fastställts i landstingsplanen samt balanskravsresultatet utifrån bedömd prognos.

Målen för god ekonomisk hushållning har av fullmäktige beslutats till tre kvantifierbara finansiella mål vilka återges och kommenteras nedan;

- ▶ **Landstinget skall år 2016 ha ett positivt ekonomiskt resultat som uppgår till minst 1,4 procent (f. år 1,7 %) av skatteintäkter och generella statsbidrag.**

Vi delar styrelsens bedömning att resultatmålet inte kommer att kunna infrias, trots att resultatmålet har reducerats till 1,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag i den beslutade budgeten för 2016. Landstinget kommer med stor sannolikhet att redovisa ett underskott för året, eftersom bakomliggande orsaker inte bedöms kunna åtgärdas med realistiska handlingsplaner under resterande del av året.

- ▶ **Investeringarna ska finansieras utan extern upplåning**

Vi instämmer i Styrelsens bedömning att målet kommer att uppnås sett till innevarande år. Vidare bör noteras fullmäktiges uttalade strategi om att en årlig investeringsnivå skall ligga i paritet med de årliga avskrivningarna. Per augusti månad uppgår investeringsutgifterna till 350 Mkr med en årsprognos om 520 Mkr. Investeringsbudgeten för året uppgår till 330 Mkr.

Det totala pensionsåtagandet vid utgången av 2016 ska vara finansierat till minst 33 procent.

Styrelsen konstaterar i sin delårsrapport att finansieringsgraden per augusti månad uppgår till 34 procent.

4.2 Balanskravet

Kravet på balans mellan intäkter och kostnader, balanskravet, är lagstadgat enligt Kommunalagen 8 kap. 4 §. Avstämning av balanskravet skall ske i delårsrapporten på basis av det prognostiserade och justerade resultatet för året.

Styrelsen gör i sin delårsrapport denna avstämning och redovisar i sin prognos ett bedömt balanserat justerat underskott för 2016 om -67 Mkr. Mot bakgrund av våra kommentarer i avsnitt 3.3.3 ovan, delar vi styrelsens bedömning att balanskravsresultatet inte kommer att kunna uppfyllas under 2016, innebärande krav på återställning av uppkommet underskott under kommande år.

4.3 Bedömning

- Finansiella mål för god ekonomisk hushållning följs upp i delårsrapporten.
- Resultatmålet kommer inte att kunna infrias under 2016

Landstinget kommer med stor sannolikhet att redovisa ett negativt balanskravsresultat för 2016 med krav på återställning under kommande år. Detta eftersom verksamheter med stora negativa budgetavvikelser inte bedöms kunna påverkas av igångsatta respektive planerade handlingsplaner på kort sikt.

Umeå den 27 oktober 2016

Peter Bjureberg
Auktoriserad/certifierad revisor

Malin Westerberg Blom
Auktoriserad/certifierad revisor

LANDSTINGSREVISIONEN

Granskning av redovisad måluppfyllelse i delårsrapport per augusti 2016

Rapport nr 02/2016

Oktober 2016
Richard Norberg, revisionskontoret
Diarienummer: REV 23:4-2016

Innehåll

1. SAMMANFATTANDE ANALYS.....	3
1.1. REKOMMENDATIONER	3
2. BAKGRUND.....	5
<i>Iakttagelser i 2015 års granskning .....</i>	<i>5</i>
<i>Revisionsfrågor, metod m.m. ....</i>	<i>6</i>
3. GRANSKNING AV LANDSTINGSSTYRELSENS REDOVISNING	6
3.1 LANDSTINGSSTYRELSENS BEDÖMNINGAR.....	6
<i>Hälso- och sjukvårdsnämnden.....</i>	<i>7</i>
<i>Nämnden för funktionshinder och habilitering.....</i>	<i>8</i>
<i>Samverkansnämnden .....</i>	<i>8</i>
<i>Nämnderna för folkhälsa och primärvård .....</i>	<i>8</i>
<i>Styrelsen för Vindelns och Storumans folkhögskolor .....</i>	<i>8</i>
<i>Patientnämnden.....</i>	<i>8</i>
<i>Kostnämnden i Lycksele .....</i>	<i>9</i>
<i>Måltidsnämnden i Skellefteå.....</i>	<i>9</i>
3.2 VÅR KOMMENTAR	9
4. GRANSKNING AV LANDSTINGSSTYRELSENS UNDERLAG	10
4.1 VÅR KOMMENTAR	13
5. UPPFÖLJNING AV 2015 ÅRS REKOMMENDATIONER.....	14
5.1 VÅR KOMMENTAR	14
6. SVAR PÅ REVISIONSFRÅGOR	14

1. Sammanfattande analys

Positivt är att landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, nämnden för funktionshinder och habilitering och folkhögskolestyrelsen för år 2016 formulerat mätbara mål. Negativt är att delårsrapporten visar att mål inom tillgänglighet, personal och ekonomi inte kommer att nås vid årets slut.

För år 2016 har fullmäktige budgeterat ett överskott med 100 miljoner kronor. Enligt budgeten skulle landstinget fram till och med den 31 augusti 2016 ha ett överskott med 253 miljoner kronor. I delårsrapporten redovisade landstingsstyrelsen ett överskott med 98 miljoner kronor. Detta var en budgetavvikelse med -155 miljoner kronor. I delårsrapporten bedömde landstingsstyrelsen att det ekonomiska resultatet för landstinget vid årets slut skulle uppgå till -42 miljoner kronor. I förhållande till budget skulle avvikelsen vid årets slut uppgå till -142 miljoner kronor. Detta motsvarade en budgetavvikelse med knappt -2 procent. I delårsrapporten uppgav landstingsstyrelsen att beslutade åtgärder för en ekonomi i balans inte gett avsedd effekt. Landstingsstyrelsen förväntade sig att vissa av åtgärderna skulle ge effekt senare under år 2016.

Vi anser att landstingsstyrelsen på ett tydligare sätt i delårsrapporten borde ha analyserat varför vidtagna åtgärder inte gett avsedd effekt eller varit tillräckliga. Styrelsen borde också på ett tydligare sätt ha lämnat analyser och förklaringar till sina bedömningar om att vissa av åtgärderna skulle få effekt senare under år 2016.

Vi bedömer att landstingsstyrelsen i delårsrapporten borde ha haft en mer utvecklad redovisning av den verksamhet som styrelsen har ansvar för som nämnd. Landstingsstyrelsen har verksamhetsansvar för primärvården, serviceorganisationen och staber och borde på ett mer ingående sätt ha kommenterat avvikelser, redogjort för åtgärder m.m.

I delårsrapporten borde landstingsstyrelsen även ha redogjort för sina bedömningar av uppnådda mål för övriga styrelser och nämnder. Istället för att redogöra för sina egna bedömningar av måluppfyllelsen refererade landstingsstyrelsen i delårsrapporten till de texter som övriga styrelser och nämnder lämnat in till landstingsstyrelsen inför arbetet med delårsrapporten. Vi anser också att landstingsstyrelsens redovisning av måluppfyllelsen för övriga styrelser och nämnder var allt för översiktlig. I delårsrapporten saknades för några styrelser och nämnder uppgifter om hur stora avvikelserna var, analyser om dess orsaker och uppgifter om åtgärder som vidtagits för att uppnå mål vid årets slut. Negativt var också att flera av de övriga nämnderna i stor utsträckning saknade mätbara mål. Detta försvårade för landstingsstyrelsen när den skulle bedöma måluppfyllelsen och återrapportera till fullmäktige.

1.1. Rekommendationer

Med utgångspunkt av iakttagelserna i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till landstingsstyrelsen:

- Se till att det av delårsrapporten tydligare framgår varför vidtagna åtgärder inte varit tillräckliga. Analysera behov av nya åtgärder och

säkerställ att nödvändiga åtgärder blir genomförda i syfte att uppfylla fullmäktiges mål.

- Se till att det av delårsrapporten tydligt framgår vilka bedömningar landstingsstyrelsen gör av måluppfyllelsen för övriga styrelser och nämnder.
- Se till att informationen i delårsrapporten om måluppfyllelsen för övriga styrelser och nämnder blir tydligare. Redovisningen i delårsrapporten var för översiktlig. I delårsrapporten saknades för några styrelser och nämnder uppgifter om hur stora avvikelserna var, analyser om dess orsaker och uppgifter om åtgärder som vidtagits för att uppnå mål vid årets slut.
- Utveckla redovisningen av den verksamhet som landstingsstyrelsen har ansvar för som nämnd.
- Genomför dialog med övriga styrelser och nämnder om att mätbara mål är en förutsättning för att värdera resultat av genomförd verksamhet.

2. Bakgrund

Fullmäktige har beslutat att fullmäktige ska behandla två delårsrapporter. Den första delårsrapporten ska vara per den 30 april 2016 och den andra per den 31 augusti 2016. Landstingsstyrelsens delårsrapporter till landstingsfullmäktige ska ge svar på frågan om styrelser och nämnder håller sig till de beslut och direktiv som fullmäktige beslutat för styrelser och nämnder. Delårsrapporterna ska också innehålla prognoser om det är troligt att fullmäktiges mål kommer att uppnås vid årets slut.

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelserna och nämnderna ansvarar också för återrapporteringen till fullmäktige. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

lakttagelser i 2015 års granskning

Landstingsstyrelsen redovisade i delårsrapporten per augusti 2015 att landstingets verksamheter hade en avvikelse mot budget med -167 miljoner kronor vilket motsvarade 3,6 procent. Av redovisningen framgick att hälso- och sjukvårdsnämnden hade en avvikelse mot budget med -136 miljoner kronor. Det motsvarade en avvikelse i förhållande till budget med 5,3 procent. Landstingsstyrelsen konstaterade att nämnden vidtagit åtgärder på kort och lång sikt. Enligt landstingsstyrelsen var delar av underskottet inte möjliga för nämnden att hantera på kort sikt. Landstingsstyrelsen föreslog till fullmäktige att delar av nämndens underskott skulle hanteras som en del av landstingets totala ekonomi för år 2015.

Revisorerna ansåg att delårsrapporten inte i tillräcklig grad innehöll analyser av enskilda åtgärders effekter och varför åtgärder inte var tillräckliga. Revisorerna var också kritiska till att landstingsstyrelsen i delårsrapporten inte redogjorde för tillgängligheten inom primärvården. Positivt var att redovisningen i delårsrapporten av måluppfyllelsen för landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, nämnden för funktionshinder och rehabilitering och patientnämnden var tillfredsställande. För övriga styrelser och nämnder behövde redovisningen utvecklas. Revisorerna lämnade följande rekommendationer till landstingsstyrelsen:

- Ställ högre krav på att landstingsdirektörens underlag till landstingsstyrelsens delårsrapport innehåller analyser om varför hittills vidtagna åtgärder inte varit tillräckliga.
- Genomför dialog med övriga styrelser och nämnder om att mätbara mål är en förutsättning för att värdera resultatet av genomförd verksamhet.
- I delårsrapporterna till fullmäktige bör landstingsstyrelsen redovisa resultatet för tillgängligheten i primärvården.

Revisionsfrågor, metod m.m.

Denna rapport avser granskning av delårsrapporten per augusti 2016. Granskningen är inriktad mot hur landstingsstyrelsen i delårsrapporten redovisat genomförd verksamhet i förhållande till fullmäktiges verksamhetsmål. De revisionsfrågor granskningen besvarar är om:

- Verksamheten har bedrivits så att fullmäktiges mål uppnås?
- Redovisning i delårsrapporten är tillräcklig för att man ska kunna bedöma om det är troligt att fullmäktiges verksamhetsmål uppnås vid årets slut?
- Landstingsstyrelsen har vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer år 2015?

De bedömningsgrunder som utgör underlag för granskningens slutsatser är kommunallagen (8 kap. 20 a § och 9 kap. 9 a §) och lagen om kommunal redovisning (9 kap. 1 §).

Granskningen omfattar inte frågan om det är troligt att landstingsstyrelsen vid årets slut kommer att uppnå fullmäktiges finansiella mål. Granskningen omfattar heller inte frågor om delårsbokslutet är upprättat i enlighet med god redovisningssed, i enlighet med lag om kommunal redovisning samt om delårsrapporten ger en rättvisande bild av landstingets resultat och ställning. Dessa frågor besvarar EY i sin granskning av delårsbokslutet.

Granskningen är genomförd med hjälp av dokumentationsstudie av delårsrapporten per augusti 2016. Vi har också granskat de underlag som respektive styrelse och nämnd lämnat inför landstingsstyrelsens beslut om delårsrapporten. Landstingsdirektör, ekonomidirektör och samordnande stabs-tjänsteman för arbetet med delårsrapporten har getts möjlighet att lämna synpunkter på rapportutkast.

3. Granskning av landstingsstyrelsens redovisning

3.1 Landstingsstyrelsens bedömningar

I delårsrapporten redogjorde landstingsstyrelsen dels för styrelsens eget ansvarsområde som nämnd, dels för de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnat till landstingsstyrelsen. I ett särskilt ekonomiavsnitt redovisade landstingsstyrelsen det ekonomiska resultatet för landstinget fram till augusti 2016 och prognoser för årets slut. I delårsrapporten fanns också en översiktlig beskrivning av pågående arbete med uppdrag som fullmäktige beslutat om.

Landstingsstyrelsen redovisade i inledningen av delårsrapporten sin samlade bedömning av måluppfyllelsen. Den samlade bedömningen var inriktad mot måluppfyllelsen för landstingsstyrelsen som nämnd, hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för funktionshinder och habilitering. Landstingsstyrelsen redovisade en prognos om att de tre nämnderna vid årets slut skulle nå 18 av de 37 mål som skulle följas upp i delårsrapporten. Av landstingsstyrelsens redovisning framgick att mål för tillgänglighet, personal och ekonomi inte skulle nås vid årets slut.

För sitt eget ansvarsområde som nämnd bedömde landstingsstyrelsen att den vid årets slut skulle nå 9 av de 18 mål som följdes upp i delårsrapporten. Landstingsstyrelsen uppgav att den skulle vidta åtgärder för bättre måluppfyllelse men redogjorde inte i delårsrapporten för vilka åtgärder det rörde sig om.

När det gäller ekonomi har fullmäktige för landstinget budgeterat ett överskott med 100 miljoner kronor år 2016. Enligt budgeten skulle landstinget fram till och med den 31 augusti 2016 ha ett överskott med 253 miljoner kronor. Per den 31 augusti 2016 redovisade landstingsstyrelsen ett överskott med 98 miljoner kronor. Detta var en budgetavvikelse med -155 miljoner kronor. I delårsrapporten bedömde landstingsstyrelsen att det ekonomiska resultatet för landstinget vid årets slut skulle uppgå till -42 miljoner kronor. I förhållande till budget skulle avvikelsen vid årets slut uppgå till -142 miljoner kronor. Detta motsvarade en budgetavvikelse med knappt -2 procent.

En stor del av underskottet berodde enligt landstingsstyrelsen på att verksamheterna redovisade underskott i förhållande till budget. Verksamheternas underskott var 179 miljoner kronor per augusti 2016. Landstingsstyrelsen redovisade att kostnadsutvecklingen för landstinget pressats ned men att kostnader för personal, utomlänsvård och läkemedel avvek negativt från budgeten. Landstingsstyrelsen redovisade också att regionintäkterna hittills under år 2016 hade varit lägre än budgeterat.

För sitt eget ansvarsområde som nämnd redovisade landstingsstyrelsen ett underskott per augusti 2016 med 44 miljoner kronor. Det motsvarade en avvikelse i förhållande till budget med -2,3 procent. Styrelsens prognos var ett underskott på 67 miljoner kronor vid årets slut. Landstingsstyrelsen uppgav att åtgärdsplaner för år 2016 ännu inte gett avsedd effekt.

För övriga styrelser och nämnder återgav landstingsstyrelsen de bedömningar av måluppfyllelsen som dessa lämnat i sina årsrapporter. Landstingsstyrelsen gjorde inga egna bedömningar av de övriga styrelserna och nämndernas måluppfyllelse. Av redogörelserna framgick att övriga styrelser och nämnder bedömde att de i huvudsak skulle nå sina mål vid årets slut. I avsnitten nedan redogör vi för landstingsstyrelsens redovisningar i delårsrapporten av resultatet för övriga styrelser och nämnder.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Av landstingsstyrelsens delårsrapport framgår att hälso- och sjukvårdsnämnden bedömde att den skulle nå 6 av de 15 mål som skulle följas upp i delårsrapporten. Svag måluppfyllelse fanns inom mål för tillgänglighet, personal och ekonomi. I en bilaga till landstingsstyrelsens delårsrapport återgavs nämndens redovisning av bedömd måluppfyllelse för de 15 olika målen.

Trots att kostnadsutvecklingstakten bromsats upp under år 2016 redovisade nämnden per den 31 augusti 2016 ett underskott med 134 miljoner kronor. I delårsrapporten kunde man läsa att nämnden genomfört tre fjärdedelar av aktiviteterna i nämndens åtgärdsplan för en budget i balans. Enligt redovisningen hade vissa aktiviteter fått lägre effekt än planerat. Andra åtgärder skulle enligt redovisningen att få effekt under hösten 2016. Nämnden upp-

gav att ekonomiska prognoser alltid var förknippade med osäkerhet på grund av osäkerhet om förutsättningarna för den ekonomiska utvecklingen i stort. Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömde att den vid årets slut skulle redovisa ett underskott med 150 miljoner kronor i förhållande till budget. I delårsrapporten kunde man även läsa att hälso- och sjukvårdsnämnden både i sin årsrapport för år 2015 och i verksamhetsplanen för år 2016 hade uttryckt oro för kommande år med stora verksamhets- och personalneddragningar.

Nämnden för funktionshinder och habilitering

Enligt landstingsstyrelsens redovisning i delårsrapporten skulle nämnden för funktionshinder och habilitering vid årets slut att nå två av de fyra mål som skulle följas upp i delårsrapporten. I en bilaga till landstingsstyrelsens delårsrapport återgavs nämndens bedömningar om måluppfyllelsen. I delårsrapporten fanns uppgift om att nämnden fram till den 31 augusti 2016 redovisade ett underskott på 3,3 miljoner kronor. I delårsrapporten saknades uppgifter om åtgärder för att uppnå en budget i balans vid årets slut. Enligt en prognos i delårsrapporten skulle nämnden vid årets slut att redovisa ett underskott med 3,3 miljoner kronor.

Samverkansnämnden

I landstingsstyrelsens delårsrapport kunde man läsa att samverkansnämnden redovisade ett ekonomiskt överskott fram till den 31 augusti 2016 och att nämnden bedömde att den uppnått de mål som var förväntade för perioden. I landstingsstyrelsens delårsrapport fanns översiktliga beskrivningar av nämndens mål och uppgifter om vilka möten och samråd som nämnden genomfört hittills under år 2016.

Nämnderna för folkhälsa och primärvård

Enligt redovisningen i landstingsstyrelsens delårsrapport bedömer de tre nämnder för folkhälsa och primärvård att deras mål skulle uppfyllas och att de skulle redovisa positiva ekonomiska resultat vid årets slut. I delårsrapporten fanns översiktliga uppgifter om vilka mål och strategier som de tre nämnderna beslutat om för år 2016. I delårsrapporten fanns även översiktliga beskrivningar av verksamhet som hittills var genomförd under år 2016.

Styrelsen för Vindelns och Storumans folkhögskolor

I landstingsstyrelsens delårsrapport kunde man läsa att folkhögskolestyrelsen bedömde att den följde de mål och riktlinjer som Folkbildningsrådet och landstingsfullmäktige beslutat om. I delårsrapporten fanns det uppgift om att mål om deltagarveckor skulle uppfyllas och att folkhögskolestyrelsen siktade på ett positivt ekonomiskt resultat vid årets slut. I övrigt saknades uppgifter i delårsrapporten om folkhögskolestyrelsens måluppfyllelse.

Patientnämnden

Enligt landstingsstyrelsens delårsrapport bedömde patientnämnden att beslutade aktiviteter i allt väsentligt var genomförda. I delårsrapporten fanns

översiktliga uppgifter om att nämnden i sin delårsrapport följt upp mål för tillgänglighet för klagomål och synpunkter samt genomfört en analys av tendenser i personärenden. Patientnämnden bedömde att båda dessa mål skulle bli uppfyllda vid årets slut. Jämfört med tidigare år hade antalet ärenden ökat och nämnden bedömde att denna ökning skulle fortsätta under resterande del av år 2016. Nämnden redovisade ett överskott fram till augusti 2016. I delårsrapporten fanns ingen prognos för det ekonomiska utfallet vid årets slut.

Kostnämnden i Lycksele

Enligt landstingsstyrelsens delårsrapport skulle kostnämnden vid årets slut nå 9 av 11 mål. Av delårsrapporten framgick översiktligt vilka mål som kostnämnden bedömde inte skulle nås vid årets slut. I landstingsstyrelsens delårsrapport saknades uppgift om kostnämndens ekonomiska resultat per den 31 augusti 2016. I delårsrapporten fanns istället uppgift om att kostnämnden per den sista juni 2016 redovisade ett underskott. Av delårsrapporten framgick inte hur stort underskottet var. Inte heller fanns det någon prognos för det ekonomiska resultatet vid årets slut.

Måltidsnämnden i Skellefteå

I delårsrapporten redovisade landstingsstyrelsen att det fanns en prognos av att kostnämnden skulle uppfylla tre av fyra mål vid årets slut. Av redovisningen framgick översiktligt vilka mål som avsågs. Enligt redovisningen i delårsrapporten var det osäkert om ett mål om kostnadseffektivitet skulle uppfyllas vid årets slut. I landstingsstyrelsens delårsrapport kunde man läsa att måltidsnämnden hade genomfört samtliga åtgärder i en handlingsplan som nämnden beslutat om för att få sin ekonomi i balans. Enligt landstingsstyrelsens redovisning hade måltidsnämnden ett ekonomiskt underskott per den 31 augusti 2016. Av landstingsstyrelsens delårsrapport framgick inte hur stort underskottet var. Enligt en prognos i delårsrapporten skulle nämnden vid årets slut att redovisa ett överskott med 0,3 miljoner kronor. I jämförelse med det budgeterade överskottet på 1,5 miljoner kronor var det en negativ budgetavvikelse med 1,2 miljoner kronor.

3.2 Vår kommentar

Mot bakgrund av stora avvikelser för mål inom områden för tillgänglighet, personal och ekonomi anser vi att landstingsstyrelsen i delårsrapporten på ett tydligare sätt borde ha analyserat varför vidtagna åtgärder inte hade varit tillräckliga. Landstingsstyrelsen borde också på ett tydligare sätt ha lämnat analyser och förklaringar till sina bedömningar om de åtgärder som styrelsen förväntade sig få effekter av senare under år 2016.

Landstingsstyrelsen borde också i delårsrapporten på ett tydligare sätt redogjort för sina bedömningar av måluppfyllelsen för övriga styrelser och nämnder. I stora delar refererade landstingsstyrelsen i delårsrapporten till de texter som övriga styrelser och nämnder hade lämnat in i sina underlag till landstingsstyrelsen.

Vi anser också att landstingsstyrelsens redovisning av måluppfyllelsen för övriga styrelser och nämnder i vissa delar var allt för översiktlig. Lands-

tingsstyrelsen beskrev översiktligt de övriga styrelsernas och nämndernas mål och vilka mål som skulle uppfyllas eller inte uppfyllas vid årets slut. I delårsrapporten saknades för några styrelser och nämnder uppgifter om hur stora avvikelserna var, analyser om dess orsaker och uppgifter om åtgärder som vidtagits för att uppnå mål vid årets slut.

Vi bedömer också att landstingsstyrelsen i delårsrapporten borde ha haft en mer utvecklad redovisning av den verksamhet som styrelsen har ansvar för som nämnd. Landstingsstyrelsen har verksamhetsansvar för primärvården, serviceorganisationen och staber och borde på ett mer ingående sätt ha kommenterat avvikelser, redogjort för åtgärder m.m.

4. Granskning av landstingsstyrelsens underlag

Landstingsstyrelsen har lämnat direktiv till övriga styrelser och nämnder om att senast den 30 september 2016 lämna in sina underlag till delårsrapporten. Alla styrelser och nämnder har före det datumet beslutat om sina delårsrapporter. I några fall har distributionen av delårsrapporter dragit ut på tiden till efter den 30 september 2016. I tabellen nedan har vi sammanställt några av de viktigare iakttagelser vi gjort vid granskning av de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnat till landstingsstyrelsens delårsrapport.

Styrelse eller nämnd	Kommentar
Landstingsstyrelsen (i egenskap av nämnd)	<p>Styrelsen som nämnd redovisade ett underskott per augusti 2016 med 44 miljoner kronor. Det motsvarade en avvikelse i förhållande till budget med -2,3 procent. Landstingsstyrelsens åtgärdsplan på 40 miljoner kronor för år 2016 hade fram till och med augusti 2016 gett en effekt på endast 13 miljoner kronor. Styrelsens prognos var ett underskott på 67 miljoner kronor vid årets slut.</p> <p>Av de totalt 18 verksamhetsmål som styrelsen beslutat att följa upp per augusti bedömde styrelsen att 9 mål skulle nås vid årets slut. Styrelsen lämnade inga detaljerade kommentarer med anledningen av den svaga måluppfyllelsen. Styrelsen uppgav att den för mål med låg måluppfyllelse skulle vidta åtgärder för att säkerställa högre grad av måluppfyllelse vid årets slut.</p> <p>Vår bedömning är att landstingsstyrelsen utvecklat sin målstyrning när det gäller att formulera mätbara mål. En betydande majoritet av målen i verksamhetsplanen är mätbara. Landstingsstyrelsen behöver dock utveckla redovisningen i delårsrapporten. Vi anser att styrelsens redovisning av resultat som nämnd är allt för översiktlig. I stor utsträckning saknades analyser av orsaker till avvikelser och redogörelser för vilka åtgärder styrelsen vidtagit för att rätta till avvikelserna. Vi konstaterar också att redovisningen för vissa av målen var ofullständig eller på annat sätt otydlig.</p>

Styrelse eller nämnd	Kommentar
Hälso- och sjukvårdsnämnden	<p>Nämnden redovisade ett underskott per augusti 2016 med 134 miljoner kronor. Det motsvarade en avvikelse i förhållande till budget med -5,1 procent. Nämnden bedömde att resultatet vid årets slut skulle uppgå till -150 miljoner kronor i förhållande till budget. I delårsrapporten beskrev nämnden åtgärder nämnden vidtagit för att minska nämndens underskott.</p> <p>Nämnden bedömde att den vid årets slut skulle uppfylla 6 av de 15 mål som nämnden följde upp i delårsrapporten. Avvikelser fanns för mål inom områden för ekonomi, tillgänglighet och personal.</p> <p>Vi bedömer att nämnden utvecklat sin redovisning av måluppfyllelse i jämförelse med tidigare år. Nämndens mål är mätbara. I delårsrapporten följer nämnden upp resultatet i förhållande till de mätbara målen. Vi anser dock att nämnden på ett utförligare sätt borde ha kommenterat områden där avvikelser i förhållande till mål var stora. Detta gällde inte minst målen för tillgänglighet till barn- och ungdomspsykiatri där måluppfyllelsen var mycket svag.</p>
Nämnden för funktionshinder och habilitering	<p>Nämnden redovisade ett underskott per augusti 2016 med 3,3 miljoner kronor. Det motsvarade en avvikelse i förhållande till budget med -5,8 procent. Nämnden gav ingen samlad prognos för helåret utan påpekar att prognosen påverkats av en pågående omstrukturering av Hjälpmedel Västerbotten. Helårsprognosen för Hjälpmedel Västerbotten var ett underskott på -5 miljoner kronor. Habiliteringscentrum redovisade ett överskott med 2,2 miljoner kronor per augusti på grund av vakanser. Tolkcentralens resultat kommenterade nämnden inte.</p> <p>Positivt är att en majoritet av nämndens mål för år 2016 är mätbara. I delårsrapporten bedömde nämnden att den vid årets slut skulle uppfylla två av de fyra mål som nämnden skulle följa upp i delårsrapporten. Avvikelser fanns för mål för tillgänglighet till syn- och hörselrehabilitering.</p> <p>I sin analys av utfallet beskrev nämnden att avvikelserna berodde på vakanser samt ökad efterfrågan inom vissa målgrupper. Arbete med produktions- och kapacitetsplanering var inlett.</p>
Samverkansnämnden	<p>Nämnden uppgav att den skulle uppfylla sina mål för år 2016 och ha en budget i balans. Per augusti 2016 redovisade nämnden ett positivt ekonomiskt resultat i förhållande till budget. Vår granskning visar att nämnden saknar mätbara mål. Utifrån redovisningen i delårsrapporten var det svårt att dra några slutsatser om hittills uppnått resultat och om nämnden vid årets slut skulle nå satta mål.</p>

Styrelse eller nämnd	Kommentar
Nämnden för folkhälsa och primärvård i Skellefteå- och Norsjöområdet	<p>Nämnden redovisade ett positivt ekonomisk utfall per augusti 2016 i förhållande till budget. Vissa mål var enligt nämnden redan uppfyllda. Nämnden bedömde att man skulle nå samtliga mål och ha en budget i balans vid 2016 års slut.</p> <p>Vår granskning visar att några av nämndens mål inte är mätbara. Det är svårt att värdera måluppfyllelse för mål som inte är mätbara.</p>
Nämnden för folkhälsa och primärvård i Umeåområdet	<p>Nämnden redovisade i sin delårsrapport ett positivt ekonomiskt utfall per den 31 augusti 2016. Nämnden uppgav i delårsrapporten att samtliga mål redan var uppfylld. Nämnden bedömde att samtliga mål skulle uppfyllas och att budgeten skulle vara i balans vid 2016 års slut.</p> <p>Vår granskning visar att få av nämndens mål är mätbara. Det är svårt att bedöma i vilken grad målen är uppfyllda eller kommer att nås vid årets slut.</p>
Nämnden för folkhälsa och primärvård i Södra Lappland	<p>I delårsrapporten redovisade nämnden att det ekonomiska utfallet per augusti 2016 var positivt i förhållande till budget. Nämnden bedömde att samtliga mål skulle vara uppfyllda och att budgeten skulle vara i balans vid årets slut. I delårsrapporten redogjorde nämnden för ett stort antal aktiviteter. Nämndens verksamhetsplan för året saknar dock mätbara mål. Det är därför svårt att värdera nämndens redovisning i delårsrapporten i förhållande till beslutad inriktning i verksamhetsplanen.</p>
Styrelsen för Vindelns och Storumans folkhögskolor	<p>Folkhögskolestyrelsen redovisade ett överskott per augusti 2016 på drygt 1,2 miljoner kronor. Folkhögskolestyrelsen prognostiserade ett positivt ekonomiskt resultat vid årets slut. Överskottet förklarades främst med att man tagit del av projektmedel för insatser under hösten 2016. Dessutom var internaten på skolorna i Vindeln och Storuman fullbelagda vilket också bidrog till det positiva resultatet.</p> <p>Folkhögskolestyrelsens verksamhetsplan för år 2016 utgår från fullmäktiges landstingsplan för år 2016. Folkhögskolestyrelsens uppföljning i delårsrapporten per augusti utgår dock från fullmäktiges mål för år 2015. Detta gör det svårt att följa redovisningen av folkhögskolestyrelsens måluppfyllelse för år 2016. Folkhögskolestyrelsen skulle enligt verksamhetsplanen följa upp fem mål i delårsrapporten. Vår bedömning är folkhögskolestyrelsen på ett tillfredsställande sätt följde upp två av dessa mål. Positivt var att målen i verksamhetsplanen för år 2016 var mätbara.</p>

Styrelse eller nämnd	Kommentar
Patientnämnden	<p>Per den 31 augusti 2016 redovisade patientnämnden ett överskott med 400 000 kronor. Nämnden gjorde ingen bedömning av det ekonomiska resultatet vid årets slut.</p> <p>I delårsrapporten bedömde patientnämnden att de aktiviteter som var beslutade i allt väsentligt hade genomförts. Nämnden uppgav att patientnämndens kansli, på grund av hög arbetsbelastning, hade prioriterat bort eller flyttat fram vissa aktiviteter.</p> <p>Vår granskning visar att nämnden till stor del saknar mätbara mål för år 2016. Det är svårt att värdera nämndens redovisning i delårsrapporten av måluppfyllelsen.</p>
Kostnämnden i Lycksele	<p>Nämnden har inte till landstingsstyrelsen redovisat ett delårsbokslut per den 31 augusti 2016. Nämnden har dock till landstingsstyrelsen lämnat en verksamhetsberättelse per den 31 augusti 2016. I denna saknades en sammanställning av det ekonomiska resultatet.</p> <p>I nämndens protokoll från den 8 september 2016 finns ett månadsbokslut per 31 juli 2016. Nämnden redovisade ett underskott med 1,5 miljoner kronor vilket var en negativ avvikelse med 7 procent i förhållande till de budgeterade intäkterna.</p> <p>Enligt nämndens redovisning av måluppfyllelse i verksamhetsberättelsen per 31 augusti 2016 var 9 av 12 mål uppfyllda. Nämnden gjorde i verksamhetsberättelsen inte några bedömningar om måluppfyllelsen vid årets slut.</p>
Måltidsnämnden i Skellefteå	<p>Måltidsnämnden redovisade ett ekonomiskt underskott med 1,8 miljoner kronor inklusive balanserat underskott från år 2015. Nämnden bedömde att resultatet vid årets slut skulle vara ett underskott med 1,2 miljoner kronor vilket innebär en minskning av det balanserade underskottet från år 2015 med 300 000 kr. Nämnden redovisade i delårsrapporten måluppfyllelsen för fyra mål. Nämnden bedömde att tre av dessa skulle vara uppfyllda vid årets slut. Vi bedömer att nämnden behöver utveckla sin redovisning av måluppfyllelsen.</p>

4.1 Vår kommentar

Positivt är att landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, nämnden för funktionshinder och rehabilitering och folkhögskolestyrelsen i stor utsträckning formulerat mätbara mål. Detta underlättar för landstingsstyrelsen i delårsrapporten att göra bedömningar av resultat och prognoser av måluppfyllelsen vid årets slut. Negativ iakttagelse är att flera av de övriga nämnderna inte i tillräcklig grad formulerat mätbara mål i sina verksamhetsplaner. Flera av styrelserna och nämnderna har svag uppföljning av målen i sina

delårsrapporter. Detta medförde svårigheter för landstingsstyrelsen när den i sin delårsrapport till fullmäktige skulle bedöma resultatet per augusti 2016 och måluppfyllelsen vid årets slut.

5. Uppföljning av 2015 års rekommendationer

I tabellen nedan har vi sammanställt svar på frågan om landstingsstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2015 års granskning.

Rekommendationer från 2015 års granskning:	Har nämnden under år 2016 vidtagit tillräckliga åtgärder? Ja/Nej	Vår kommentar:
Ställ högre krav på att landstingsdirektörens underlag till landstingsstyrelsens delårsrapport innehåller analyser om varför hittills vidtagna åtgärder inte varit tillräckliga.	Nej	Delårsrapporten saknar tillräckliga analyser av varför hittills vidtagna åtgärder inte varit tillräckliga.
Genomför dialog med övriga styrelser och nämnder om att mätbara mål är en förutsättning för såväl landstingsstyrelsen som övriga styrelser och nämnder för att värdera resultat av genomförd verksamhet.	Nej	Flera av landstingets styrelser och nämnder saknar mätbara mål.
I delårsrapporterna till fullmäktige bör landstingsstyrelsen redovisa resultatet för tillgängligheten i primärvården.	Ja	Mål för tillgänglighet i primärvården redovisas. För ett av målen för primärvården – Antal besvarade samtal i förhållande till inkommande samtal – saknas dock uppgift på grund av byte av telefonsystem.

5.1 Vår kommentar

Positivt är att landstingsstyrelsen redovisar tillgängligheten till primärvården. Vår slutsats är dock att landstingsstyrelsen inte vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av 2015 års rekommendationer. Delårsrapporten saknar tillräckliga analyser och flera av de övriga styrelserna och nämnderna saknar mätbara mål.

6. Svar på revisionsfrågor

I tabellen nedan har vi sammanställt svaren på våra revisionsfrågor.

Revisionsfrågor	Bedömning Ja/Nej	Vår kommentar
Har verksamheten bedrivits så att det är troligt att fullmäktiges verksamhetsmål uppnås?	Nej	Landstingsstyrelsen bedömer att flera mål inom tillgänglighet, personal och ekonomi inte kommer att nås vid årets slut. Vi instämmer i den bedömningen.
Är redovisning i delårsrapporten tillräcklig för att man ska kunna bedöma om det är troligt att fullmäktiges verksamhetsmål uppnås vid årets slut?	Delvis	Positivt att landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för funktionshinder och habilitering beslutat om mätbara mål. Av delårsrapporten framgår i vilken grad dessa tre nämnder uppfyller sina mål. För flera av övriga styrelser och nämnder är redovisningen summariskt och svår att värdera. Vi saknar också mer ingående analyser om varför vidtagna åtgärder inte har gett avsedd effekt.
Har landstingsstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorenas rekommendationer år 2015?	Nej	Som framgått av svar ovan anser vi att landstingsstyrelsen behöver utveckla redovisningen i delårsrapporten. Positivt är att landstingsstyrelsen redovisar resultatet för mål om tillgängligheten till primärvården.

Rekommendationer

Med utgångspunkt av iakttagelserna i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till landstingsstyrelsen:

- Se till att det av delårsrapporten tydligare framgår varför vidtagna åtgärder inte varit tillräckliga.
- Se till att det av delårsrapporten tydligt framgår vilka bedömningar landstingsstyrelsen gör av måluppfyllelsen för övriga styrelser och nämnder.
- Se till att informationen i delårsrapporten om måluppfyllelsen för övriga styrelser och nämnder blir tydligare. Redovisningen i delårsrapporten var för översiktlig. I delårsrapporten saknades för några

styrelser och nämnder uppgifter om hur stora avvikelserna var, analyser om dess orsaker och uppgifter om åtgärder som vidtagits för att uppnå mål vid årets slut.

- Utveckla redovisningen av den verksamhet som landstingsstyrelsen har ansvar för som nämnd.
- Genomför dialog med övriga styrelser och nämnder om att mätbara mål är en förutsättning för att värdera resultat av genomförd verksamhet.

Umeå den 27 oktober 2016

Richard Norberg
Certifierad kommunal revisor